

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:648

av Patrick Reslow (M)

Motprestationer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av socialtjänstlagen i syfte att ställa krav på motprestation för försörjningsstöd.

Motivering

Under senare tid har några kommuner i landet infört krav på någon form av motprestation för uppbärande av försörjningsstöd. I såväl Landskrona som i Västerås har krav på aktivering ställts på bidragstagarna. Undersökningar har pekat på positiva effekter i det att aktiveringskraven lett till att fler hushåll gått från bidrag till arbete. Studier visar också på positiva trender i den genomsnittliga löneökningen i berörda stadsdelar.

Ett stort problem är däremot att dagens socialtjänstlag inte uppfyller nödvändiga krav. I SoL 4:4 stadgas följande.

Socialnämnden får begära att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid skall delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd, och

1. inte har fyllt tjugofem år, eller
2. har fyllt tjugofem år men av särskilda skäl är i behov av kompetenshöjande insatser, eller
3. följer en utbildning med tillgång till finansiering i särskild ordning men under tid för studieuppehåll behöver försörjningsstöd.

Praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket skall syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten skall stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den skall utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Möjligheten för kommunen att begära motprestationer är således främst riktad till ungdomar under 25 år, medan det krävs särskilda skäl till kompetenshöjande insatser för den som fyllt 25 år. Definitionen av särskilda skäl har också blivit snävt begränsad i rättspraxis, vilket således föranlett hård kritik från bl.a. Socialstyrelsen mot de kommuner som uppställt aktiveringskrav som villkor för försörjningsstöd med hänvisning till att sådana bestämmelser saknar stöd i gällande lagstiftning. Detta har i sin tur inneburit svårigheter för kommuner att med kraft genomföra nödvändiga insatser för att bryta utanförskap och bidragsberoende. Inte minst i segregerade städer som Malmö vore striktare regler på området att förorda.

Upprätthållandet av arbetslinjen och brytandet av utanförskapet är en av de viktigaste uppgifterna i samhället. Det är således också viktigt att kommunerna ges tillräckliga verktyg för att få bukt med bidragsberoende och hindra långvarigt sådant. Av denna anledning borde lagstiftningen förtydligas så att krav på motprestationer för försörjningsstöd fullt ut möjliggörs även för personer som fyllt 25 år. Lagen borde också förtydliga att aktiveringskrav kan uppställas som villkor för försörjningsstöd.

Patrick Reslow (M)